

Időutazás a Délmagyarországgal: 1944, a megszállások éve (35. rész)

Hónapokra hallgatásra ítélték lapunkat

Ebben az évben kétszer is megszállták Szegedet. Először Horthy Miklós sikertelen kiugrási kísérlete után – amikor az ország német ellenőrzés alá került – március 19-én jöttek be a német erők előőrsei a Bácska felől Szegedre, az október 11-re virradó éjszaka pedig a szovjet csapatok foglalták el a várost. Ezt megelőzően, még június 23–24-én elhurcolták a szegedi zsidókat.

Már az év elején egyértelműen látszott, hogy a tengelyhatalmak vereségre vannak ítélve. Már a DM január 1-jei száma az esedékes szövetséges partraszállással foglalkozik „Az év vége az invázió előkészítése jegyében” – címmel.

Frontok, bajok és új püspök

Akár mulatságosnak is tekinthetnénk a lap január 4-i tudósítását a keleti frontról, miszerint: „A német katona megszokta az orosz telet – Enyhe tél a keleti fronton”. És az írás: „Az ideai tél nem állítja a német hadsereget olyan rendkívüli súlyos feladatok elé, mint a két előző. Egyrészt a német katona már ismeri az orosz telet és részben hozzá is szokott, másrészt a német hadvezetőség számításában megfelelő módon figyelembe vette az orosz tél által felállított követelményeket és főleg a fegyverek harcbevételénél is. Fontos az a tény is, hogy eddig az orosz tél messze mögötte maradt annak, amelyet ez a fogalom kifejezni szokott. A havazás és a fagy ellenére is az ideai tél összehasonlíthatatlanul enyhébb, mint a 30–40 fokok előző két évi tél volt.”

Nos, a megszakítás aligha befolyásolta a végeredményt.

A bajokat idézi a DM február 27-i száma, miszerint „Március 1-től csak a legszükségesebb textilárakat szabad gyártani”. A Budapesti keltezett tudósítás így ír: „Az illetékes érdekképviseleti szervek értesítést kaptak arról, hogy az iparügyi miniszter új körrendeletében a közellátási miniszterrel egyetértésben a textilgyártás további menetét szabályoz-

95 ÉV – 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásából. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország históriájába is.

A megszállás után, 1944-ben német katonák masíroznak Szegeden

ta. A honvédségi és más közellátási szükségletek biztosításán felül még fennmaradó textilnyersanyagok és fonalak csekély volta miatt – hangzik a rendelkezés – a legszűkebb keretbe szorított polgári ruházati szükségletek csak a leg gondosabb termelési előírás és legszigorúbb ellenőrzés mellett biztosíthatók.”

Március 3-án arról tudósít a lap, hogy Hamvas Endre lett a csanádi egyházmegye új püspöke. Ahogyan a DM írja: „XII. Pius pápa őszentsége veszprémi püspökké Mindszenti József pápai prelátus, c. apát, zalaegerszegi plébánost, csanádi püspökké Hamvas Endre esztergomi protonotárius kanonok budapesti

érseki általános helytartót legkegyelmebben kinevezni méltóztatott.”

Március közepén kiütéses tízfusz pusztít Dorozsmán.

A németek bevonulása

A korábban megszokotthoz képes meglepő óvatossággal jár el a DM a német megszállás idején. Bár március 19-én megérkeznek a német előőrsek, a lap egy szót sem ír a kiugrási kísérletről vagy a megszállásról a március 21-i, keddi számban sem. Mindössze arról tudósít a 3. oldalon, hogy „További intézkedésig szünetelnek a színház- és mozielőadások – Tilos gyűlések tartása”. Ennek jegyében a Kossuth-ünnepségek is elmaradtak országszerte. Először a március 23-i, csütörtöki lap címlapján jelenik meg érdemi információ az új helyzetről. Megszállásról itt sem esik szó, hanem arról, hogy „A kormányzó Stójay Döme berlini magyar követet nevezte ki miniszterelnökké – Az új kormány szerdán délután letette az esküt – Közös meg egyezés alapján német csapatok érkeztek Magyarországra”.

Hiába az óvatosság, április 16-án jelenik meg utoljára a Délmagyarország. A

lap 3. oldalán olvasható a hír, miszerint: „Beszüntettek több napilapot és folyóiratot”. És a szöveg: „Budapest, április 15. Vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály államtitkár, a sajtóval kapcsolatos ügyek kormánybiztos a következő időszaki lapok megjelenését tiltotta be: ...Szegeden a Délmagyarország és a Szegedi Napló című politikai napilapot...” De hasonlóan jártak Miskolc, Pécs, Bregeszász, Dombóvár, Gyöngyös megyei terjesztési újságjai is.

Még egy hír az utolsó lapszám 4. oldalából: „Rendelet a zsidók vagyonának bejelentéséről és zárlátételéről”.

Új DM – más DM

Hosszú szünet után, november 19-én jelent meg újra a Délmagyarország a Nemzeti Függetlenségi Front lapjaként. Az újságot – a fej alatt – Balogh István, alias Balogh páter (Független Kisgazdapárt), Erdei Ferenc (Nemzeti Parasztpárt) és Révai József (Magyar Kommunista Párt) jegyezte.

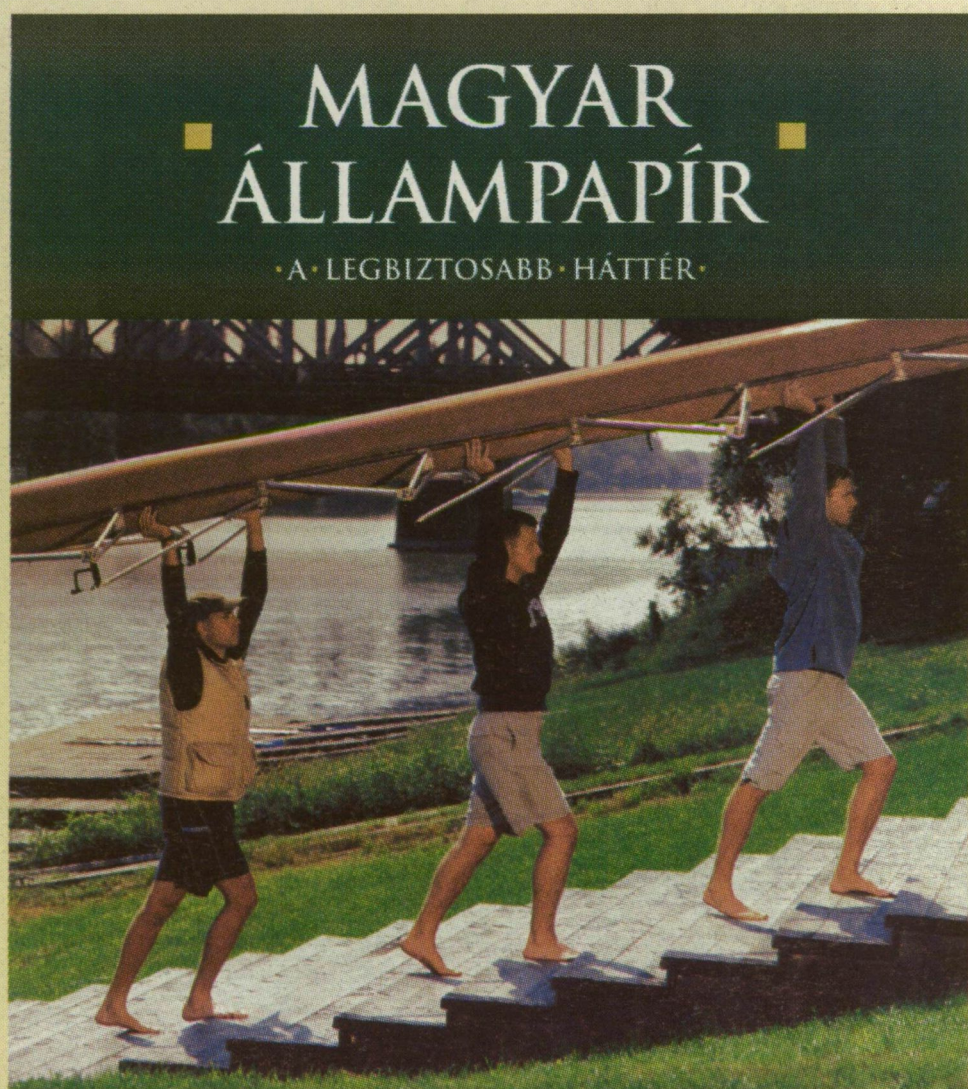
Aki végiglapoz néhány korábbi lapszámot, meg kell állapítania, hogy teljesen megváltozott a lap, ez már nem ugyanaz a DM. Megkezdődött a dagályos, szinte értelmezhetetlen körmondatok kora.

Példaként idézzünk a lap újraindulását beharangozó belső vezércikkéből: „Újra van lapja Szegednek, újra van lapja az országnak. : megindult a Délmagyarország. Azt a sajtót, mely szájkosár és megbéklyózás ellenére a háború alatt mert magyar érdekeknek hangot adni és ha virágnyelven is, de kifejezésre juttatta, hogy a magyar nép zöme nem a fasiszta zsarnoksággal, hanem a szabadságszeretők népek ügyével rokonszenvez, március 19-ike után elhallgattatták a hazaárulók.”

Megvallom, én belezavarodtam. Tanulságos mondatok, akárcsak a rémhírtérjesztőket fenyegető vezércikk november 21-én, vagy a szovjet nők jogait ismertető egész oldalas írás.

(Folytatjuk)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

KINCSTÁRI TAKARÉKJEGY

A Kincstári Takarékjegy bármikor megvásárolható, fix, lépcsős kamatozású, egy- vagy kétféves futamidővel kapható. Könnyen elérhető, egyszerű befektetési forma. Ennek köszönhetően az egyik legnépszerűbb magyar lakossági állampapír. Kapható a postán.

■ ÁLLAMI GARANCIÁVAL ■

A víz az életért

A Szegedi Vízmű Rt. Víz Világnapi programjai

Víz Világnapja a Vadasparkban, a Szegedi Vízmű Rt. támogatásával: Játékos túra és vetélkedő érdekes feladatokkal – 2005. március 18-án és 20-án (pénteken és vasárnap) A vetélkedő vízműves állomáshelye a Víz- és Csatornaművek Országos Szakmai Szövetségének **bemutató autóbúsa**, melynek belső terében vízzel kapcsolatos kiállítási anyag található (folyamatábrák, tablók, számítógépes anyagok).

Március 18-án, pénteken a belépőjegyek árának felét a Szegedi Vízmű Rt., a Vadaspark kiemelt támogatója fizeti.

További programok

Nyílt nap a Szegedi Vízmű Környezetvédelmi Laboratóriumában

– **2005. március 17. (csütörtök)**

A helyszíneken szakemberek kalauzolják az érdeklődőket.

Általános és középiskolák rendezvényei a Víz Világnapjához kötődően, a Szegedi Vízmű támogatásával:

♦ **Március 10., csütörtök**

Víz Világnapi vetélkedő általános iskolások részvételével a Fő Fásori Általános Iskolában.

♦ **Március 17., csütörtök**

A Környezetvédelem és a víz témában játékos bemutató középiskolások és általános iskolások részvételével a Széchenyi István Gimnázium és Szakközépiskolában.

♦ **Március 23., szerda**

Víz Világnapi vetélkedő középiskolások részvételével a Kossuth Zsuzsanna Gimnázium és Szakközépiskolában.

♦ **Április 2., szombat**

A Tabán Általános Iskola „Vizes Nap”-ja a Vadasparkban: az állomáshelyeken vízzel

kapcsolatos kísérletek, számítások (a Veolia Water által kifejlesztett, „A víz felfedezése” oktatóprogramnak a használatával), ügyességi, rajz- és sportfeladatok az iskola tanárainak és tanulóinak közreműködésével.

♦ **Március 22-től április 22-ig**

Az Algyői Általános Iskolában a Víz Világnapjától a Föld Napjáig terjedő témahónap színvonalas programokkal.

♦ **Március 18-tól 22-ig**

Tömörkény István Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola ünnepsorozata a Víz Világnapjához kapcsolódóan.

Szegedi Vízmű Rt.

A víz az élet forrása
www.szegedivizmu.hu

A DÉLMAGYARORSZÁG Kiadó felvett hirdet

KIADVÁNYSZERKESZTŐ, REKLÁMGRAFIKUS

munkakörbe, kereskedelmi kiadványok készítésére.

Feltétel: többéves számítógépes gyakorlat.

QuarkXPress, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, valamint alapfokú nyomdai ismeretek.

Jelentkezést „TÖRDELŐ” jellegre (önéletrajzzal, referenciával) kérjük.

Cím: Délmagyarország Kiadó 6720 Szeged, Stefánia 10.

Fogadjon örökre a Tappancstól egy hűséges társat!

Kidobott kutyák várják befogadóikat, hogy életük jóra fordulását meghálálhassák.

Érdeklődni: 70/380-9922 (8-20 között).

Számlaszám:

HVB Bank 10918001-00000019-48600008

FM 95.4 Rádió88 DÉLMAGYARORSZÁG DÉLVILÁG